ANNIKA DEVROE

ARCHEOLOGIE • BOUWHISTORIE

ARCHEOLOGIENOTA – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ASSE – NERVIËRSSTRAAT 93

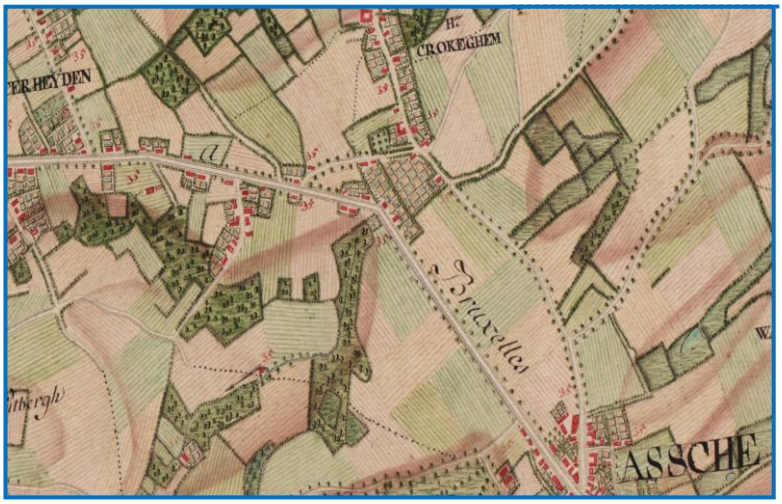

J. VERMEERSCH & A. DEVROE

JULI 2019

COLOFON

Project

Archeologienota – Asse, Nerviërsstraat

Opdrachtgever

André Automotive
Nerviërsstraat 93
1730 Asse

Opdrachtnemer

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba
Lemmensstraat 34
2800 Mechelen
0472/59.31.41
annika.devroe@gmail.com
BE 0680.617.128

Erkende archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2019 Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

Inhoud 0
1. Gemotiveerd advies 1
2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem 2
2.1. Inleiding 2
2.2. Administratieve gegevens 3
2.3. Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken 3
2.4. Proefsleuvenonderzoek 4
2.5. Voorziene afwijkingen van de Code van Goede Praktijk 6
3. Figurenlijst 7

1. GEMOTIVEERD ADVIES

Het plangebied is gelegen aan de rand van de cuesta van Asse en is gelegen op een hoogte van ca. 79,5 m +TAW. Naar het westen toe op het plangebied daalt het terrein naar ca. 73 m +TAW en loopt het landschap westelijk verder af samen met het verloop van de Kleine Wetsbeek die net ten westen van het plangebied ontspringt. Het gebied bestaat uit dit plateau en het westelijke dal waarbij het landschap gevormd is door tertiaire opduikingen die afgedekt zijn door eolische lemige sedimenten. In deze quartaire afzettingen is in de loop der tijd een droge leembodem met textuur B-horizont ontwikkeld. De hoge landschappelijke ligging op het plateau, de vruchtbare leembodems en de nabijheid van waterlopen zorgden ervoor dat dit gebied erg aantrekkelijk was voor menselijke aanwezigheid, getuige archeologische resten die teruggaan tot in het paleolithicum. Voor het plangebied is het reeds aangetoond dat het in een zone ligt aan de rand van de Romeinse vicus waar ambachtelijke/industriële activiteiten aanwezig waren, net als een grafveld. Voor het plangebied kan een archeologisch potentieel vastgesteld worden vanaf het paleolithicum tot en met de late middeleeuwen, met een zwaartepunt op de Romeinse periode en vroege middeleeuwen. Vanaf de nieuwe tijd blijkt uit kaartmateriaal dat het plangebied als akker in gebruik was. Er is daarenboven geen bewoning bekend uit deze periode. Pas in de 20ste eeuw zijn er verschillende bewonings- en bebouwingsfasen bekend waarvan het onbekend is in welke mate die eventueel aanwezige archeologische resten verstoord hebben.

Op basis van de verzamelde gegevens kan men stellen dat er archeologisch potentieel aanwezig is voor het terrein.

De werken voorzien de afbraak van twee gebouwen en een nieuwbouw die deels zal bestaan uit twee ondergrondse niveaus. Gezien het hoogteverschil van de nieuwbouw ca. 6,5 m zal bedragen zal de impact op de ondergrond groot zijn. Gecombineerd met het hoge archeologische potentieel is er een enorme kans op kenniswinst, al is niet bekend welke de impact was van de 20ste-eeuwse en huidige bebouwing.

Gezien de aan- of afwezigheid van archeologische waarden niet kan vastgesteld worden, gecombineerd met het grote archeologische belang van deze zone wordt een vervolgonderzoek geadviseerd. Dit zal via een uitgesteld traject gebeuren gezien de aanwezige bebouwing en verharding.

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR UITGESTELD VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

2.1. INLEIDING

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de voorwaarden voldoen aan art. 5.4.1. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

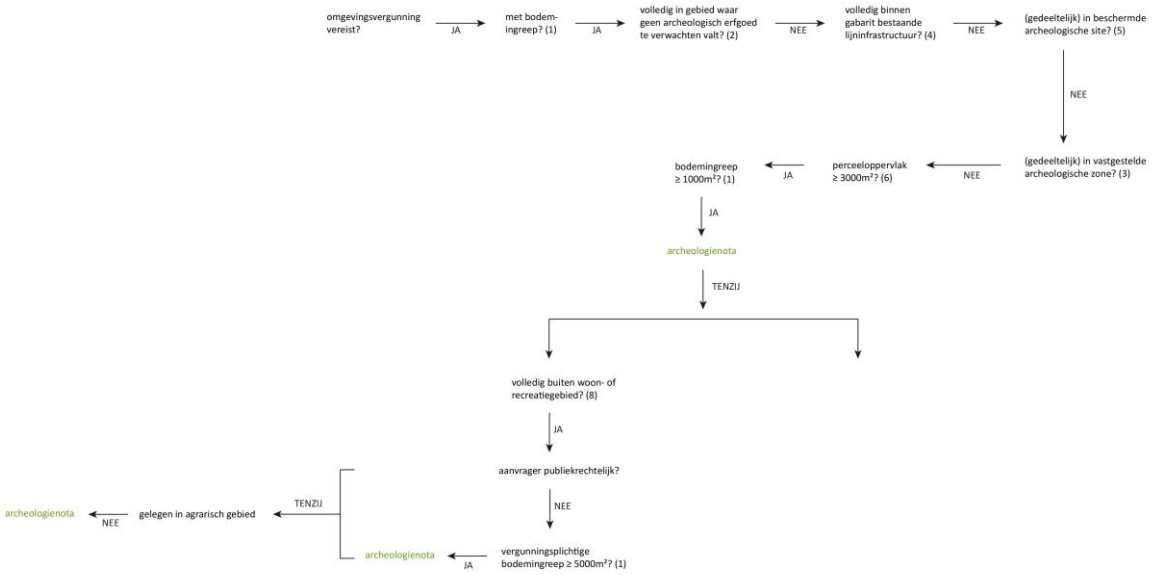

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van het huidig project.

2.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Locatie: Vlaams Brabant, Asse, Nerviërsstraat 93

Bounding box: punt 1 (N) – X 137 192,82 Y - 178 731,28
Punt 2 (Z) – X 137 113,41 Y m - 178 575,91

Kadaster: Asse, 1e afdeling, Sectie F, nr. 891c2, 889v5, 889d6, 889t3, 889s5, 889c4, 889d4, 889y3, 889e6, 890l

Oppervlakte projectgebied: ca. 12.948 m²
Oppervlakte geplande werken: ca. 6415 m²

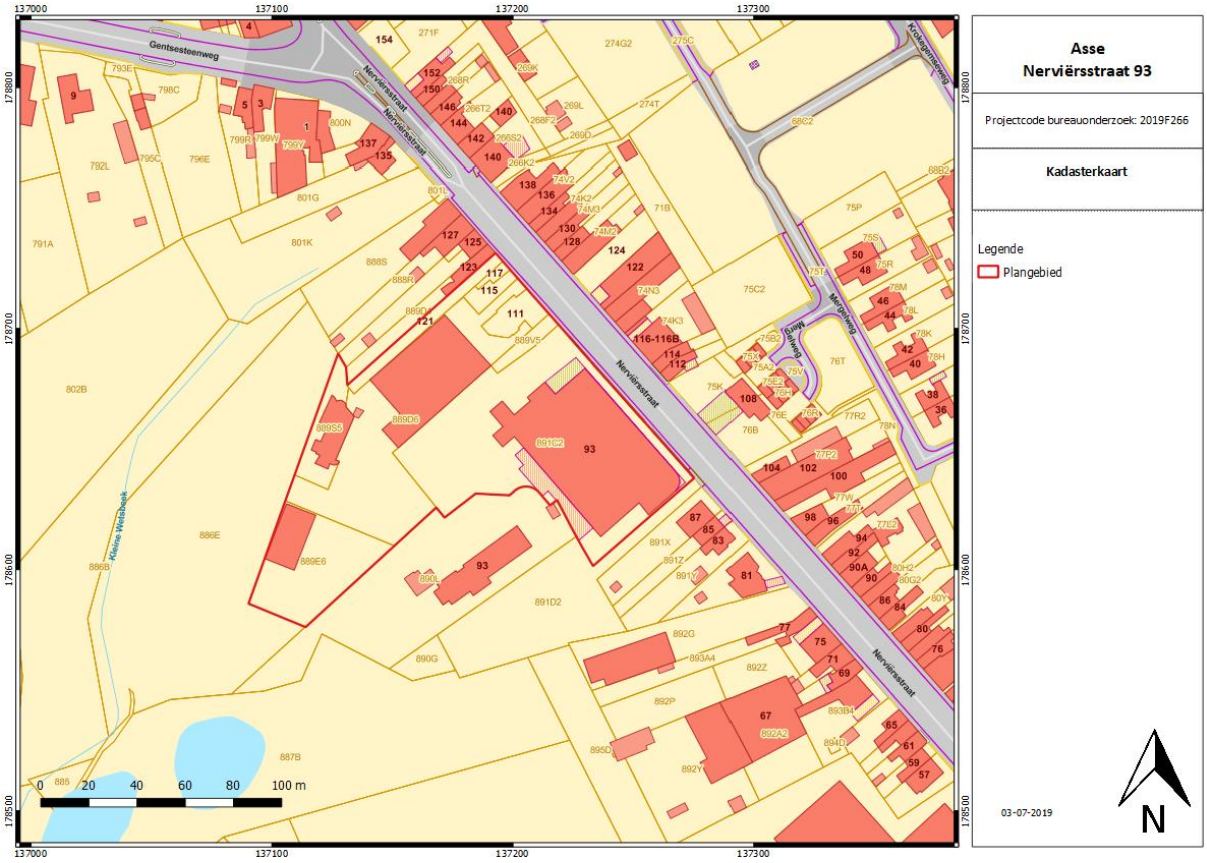

Figuur 2: Het Grootschalig Referentiebestand met aanduiding projectgebied.

2.3. ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODE EN -TECHNIEKEN

Na het bureauonderzoek werden de verschillende vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem afgewogen. Hiervoor werden telkens volgende vier criteria overlopen:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Landschappelijk bodemonderzoek
Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites. Op basis van de bodemkaart zijn er echter geen duidelijke indicaties dat er binnen het projectgebied een begraven bodem (vb. podzolbodem) te verwachten is waarin een steentijdsite zou kunnen bewaard zijn. Daarenboven is het terrein eeuwenlang in gebruik geweest als akker en dit betekent vaak dat steentijd verploegd werd. Daarenboven werd in de 20ste eeuw het plangebied ook vol gebouwd waardoor de kans op het aantreffen van steentijdresten in situ een stuk lager is. Vandaar dat dit landschappelijk bodemonderzoek hier niet wordt geadviseerd.

Archeologische boringen (verkennend en waarderend)
Dit type onderzoek heeft tot doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Aangezien er op basis van de bodemkaart geen duidelijke indicatie is voor enig bodemkundig potentieel op goed bewaarde steentijdsites, wordt aan het huidige projectgebied een lage verwachting toegekend omtrent goed bewaarde steentijdsites. Bijgevolg wordt geen archeologisch booronderzoek geadviseerd. Echter, indien bij het proefsleuvenonderzoek (wordt wel geadviseerd) toch lokaal enig potentieel aan steentijd naar boven komt, dan dient dit verder onderzocht en kan men indien nodig lokaal overgaan tot archeologische boringen. Dergelijk onderzoek dient dan te gebeuren conform de Code van Goede Praktijk.

Geofysisch onderzoek
Dit onderzoek geeft voornamelijk goede resultaten op droge leembodems. Ondanks dat hier een droge leembodem aanwezig is wordt dit onderzoek niet geadviseerd gezien de bebouwing en verharding op het terrein.

Een veldkartering is vooral nuttig op landbouwgronden die net geploegd worden. Gezien de bebouwing en verharding in het ganse plangebied wordt dit onderzoek niet geadviseerd.

Er wordt dan ook meteen overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Enkel de zone waar werken gepland zijn zal verder onderzocht worden. Het gaat om een zone van ca. 6415 m² waar werken gepland zijn. De wadi (61 m²) wordt niet meegenomen bij het verder onderzoek aangezien het om een beperkte oppervlakte en diepte (30 cm) gaat en dit geen kenniswinst zal opleveren.

2.4. PROEFSLEUVENONDERZOEK

Op basis van het assessment (Verslag van Resultaten) en de afweging voor verder onderzoek wordt geadviseerd om onmiddellijk over te gaan op een onderzoek door middel van proefsleuven. Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein.

Het proefsleuvenonderzoek kan uitgevoerd worden na de afbraak van de gebouwen en het verwijderen van de verharding. Het gebouw zal hierbij afgebroken worden tot net onder de vloerplaat. Aanwezige kelders, nutsleidingen of diepere funderingen dienen te blijven zitten tot na het proefsleuvenonderzoek of kunnen in sommige gevallen onder begeleiding van de archeoloog verwijderd worden.

Hierbij dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:
- Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?

- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?
- Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie?
- Zijn er indicaties voor de inrichting van een erf/nederzetting?
- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

Figuur 3: Voorstel proefsleuven. © A. Devroe 2019

Het onderzoeksgebied zal door middel van parallelle continue proefsleuven onderzocht worden onder begeleiding van een erkend archeoloog. De sleuven worden noordoost-zuidwest georiënteerd. De sleuven hebben een breedte van 2 m en een maximale afstand van 15m van middelpunt tot middelpunt.

Er zal ca. 10,6% van het onderzoeksgebied door middel van proefsleuven onderzocht worden, aangevuld met 1,9% dwarssleuven en/of kijkvensters. De hoeveelheid en locatie van dwarssleuven en/of kijkvensters zijn vrij te bepalen door de erkend archeoloog/veldwerkleider. Een keuze voor of tegen het aanleggen van dwarssleuven en/of kijkvensters wordt gemotiveerd in het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek. Kijkvensters en/of dwarssleuven kunnen bijvoorbeeld aangelegd worden om na te gaan of aangetroffen paalkuilen deel uitmaken van een structuur, maar

kunnen evenzeer aangelegd worden om een meer exacte afbakening van een archeologische site te bekomen.

De aanleg van deze sleuven gebeurt met een graafmachine met een niet-getande graafbak van 2 m breed onder leiding van de veldwerkleider. Het eerste vlak wordt aangelegd op een eerste leesbaar archeologisch niveau. Indien er meerdere archeologische niveaus aanwezig zijn, wordt elk niveau apart gewaardeerd. Er wordt momenteel van uitgegaan dat het om een site zonder complexe verticale stratigrafie gaat en er maar één niveau aanwezig is. Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om ter verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. Per sleuf wordt machinaal een profielput aangelegd. Deze profielputten worden beschreven en bestudeerd door de aardkundige van het projectteam. Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden.

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak gedaan kan worden over de aard en omvang van de archeologische waarden in het projectgebied en wanneer een eenduidig advies kan gegeven worden voor vrijgave van het terrein, behoud in situ of vervolgonderzoek door middel van een opgraving.

2.5. VOORZIENE AFWIJKINGEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de code, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van het huidig project. 2

Figuur 2: Het Grootschalig Referentiebestand met aanduiding projectgebied. 3

Figuur 3: Voorstel proefsleuven. © A. Devroe 2019 5